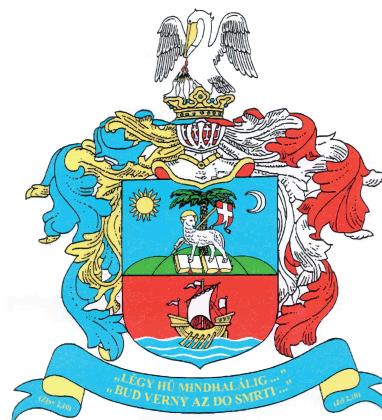

KALVÍNSKE HLASY

ÚRADNÝ ORGÁN REFORMOVANEJ KREŠŤANSKEJ
CIRKVI NA SLOVENSKU

Ročník XCI.

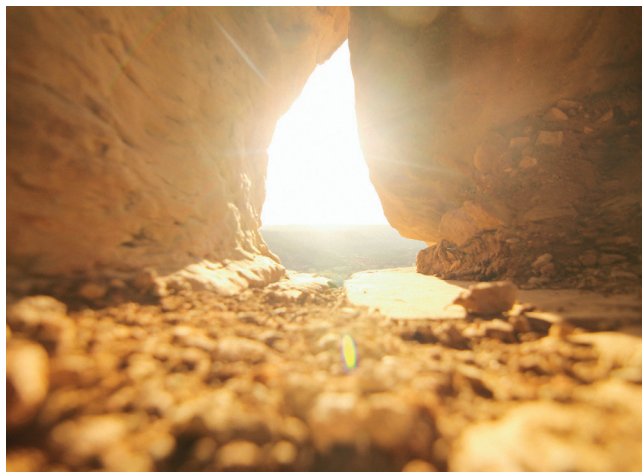
Číslo 4.

apríl 2020

Cena 0,40 €

ZEMETRASENIA

Sú chvíle v našom živote, keď máme pocit, že sa okolo nás veci trasú. Napriek tomu, že vonku nie je zemetrasenie, predsa okolo nás alebo v nás sa niečo trasie, chveje, možno niekedy až rúca. Sú chvíle, ktorým nerozumieme, prečo je to tak. Nevieme prečo, len vieme, žeby to tak nemalo byť. Chceli by sme, aby to bolo ináč. Na Veľký piatok Ježiš všetko to vyniesol na drevo kríža. Zomieral za ten môj a Tvoj príbeh. Teda aj za chvíle, keď sa obrazne povedané v našom živote veci okolo nás trasú. Deje sa niečo, čo nás vyrušuje. Za to všetko zomieral Ježiš na dreve kríža. No tam sa to nekončí. Ježiš nielenže zomieral na dreve kríža za príbeh každého jedného z nás a do toho patrí aj tá situácia nášho života, keď sa veci trasú, padajú, ale Ježiš vstáva zmŕtvych. A práve v tej chvíli, keď Ježiš vstáva, sa svet okolo trasie. Bol uložený do hrobu. Tak ako sa všetci domnievajú, bol mŕtvy, zavinutý v plachtách, rýchlo uložený do hrobu, pretože podľa zvyku nemohli vykonať rituál, lebo bola sobota. Privalili kameň, zapečatili hrob, a Ježiš je tam v bezpečí. No zrazu sa zem trasie. Zrazu

sa deje niečo, čomu nikto nerozumie. Prečo skaly pukajú, prečo je v srdci strach? Prečo? Čo sa deje? Tieto otázky si dávame aj my, keď sa veci v našom živote rúcajú. Keď nám veci nevychádzajú, keď si my nevieme dať rady a sme vyrušení z bežného spôsobu života. Odpoveď nám dáva Božie slovo: „A hľa, nastalo veľké zemetrasenie, lebo anjel Pánov zostúpil z neba, prišiel, odvalil kameň a sadol si naň.“ (Mt 28,2). Nebola to teda náhoda. Nebolo to len tak. To všetko malo svoj zmysel. Malo svoj dôvod, svoju príčinu. Prečo nebol krásny deň, prečo nebolo obyčajné svitanie ako po mnohé stáročia predtým, a mnohé stáročia potom. Prečo to bolo svitanie naplnené zemetrasením, buchotom? Lebo anjel Pánov prišiel odvaliť kameň od hrobu.

Keď sa dejú významné, dôležité veci, aby sme ich mohli prežiť, aby sme si ich mohli uvedomiť a všimnúť, niečo sa v našich

životoch deje. Niečo sa trasie, niečo sa hýbe. Každý z nás to svoje zemetrasenie, keď nás chce Boh na niečo dôležité upozorniť, prežívame ináč. Niektorí zažívajú rôzne zemetrasenia. A nič. Rozchody, potraty, vstup do manželstva, rozvod, nevera, choroba, a nič. A pre niekoho je to chvíľa, kedy sa pýta: Bože, čo to má znamenať v mojom živote? Asi to nie je normálne, čo sa mi deje. Chceš mi tým niečo povedať? Nieкто potrebuje hlbšie rany, obrovské zatrasenie možno sebou samým, svetom okolo neho, aby si uvedomil, že to Boh hovorí. Do môjho, do Tvojho života. Keby bol Ježiš vstal len tak, určite by to bola dôležitá udalosť. Ukázal by sa učeníkom, ukázal by sa ženám, a tak by sa z toho mohli tešiť a zvestovať o ňom by sa rozniesla do celého sveta. No Boh to túžil urobiť ináč. Boh túžil zatriasť týmto svetom, keď odvalil kameň od hrobu, aby nielen učeníci, nielen tí najbližší, ale aby sa všetci dozvedeli o tom, že Ježiš žije. A tak Boh koná. Trasie týmto svetom a Ježiš víťazne vstáva a víťazí nad tým hrobom, nad tým kameňom, nad diablom, nad smrťou, nad všetkým. A Boh to dáva jasne vedieť. Všetko sa trasie, nič nie je isté, ani smrť, ani hrob.

Kolkokrát Boh triasol Tvojím životom a chcel Ťa upozorniť: Ja žijem, som tu pre Teba, nechod ďalej tým smerom, ako ideš. A my nič. Jeden rozchod, druhý rozchod, jeden hriech, druhý hriech, nevyšlo jedno manželstvo, možno výjde ďalšie... Vstávame, otrepeme sa a ideme ďalej, ako keby sa nič nedialo. Dnes nám Boh chce povedať: Keď trasiem Tvojím životom, je to preto, aby si si uvedomil, že Ja žijem. A chcem vstúpiť do Tvojho života. A chcem, aby veci v Tvojom živote boli iné. Aby boli lepšie.

Budme vďační za každé zemetrasenie v našom živote, lebo nikdy to nie je len tak, náhodou, všetko má svoj zmysel. Náš milujúci Boh nás chce zakaždým pritiahnuť k sebe bližšie. Amen.

Erika Dékányová

CIRKEV V ZAJATÍ

Hoci podstatnú časť toho, čo tvorí Izrael, môžeme vidieť na scéne svetových dejín už približne od prvej polovice druhého tisícročia p.n.l., samotné počiatky Izraela súvisia s obdobím egyptského zajatia. Zatiaľ čo zo starozákonného rozprávania sú nám udalosti tejto historickej epochy dobre známe, v mimobiblických prameňoch o nich informácií nájdeme veľmi poskromne. Tzv. neskoršia doba bronzová (1550 – 1200 p.n.l.) znamenala pre Egypt obdobie rozmachu a prosperity. 18. dynastia faraónov zabezpečila krajine vzostup a prestíž ako nikdy predtým. Thutmosis III. doviedol ríšu k vrcholu moci. Hranice Egypta v tom čase siahali na severe približne k línii rieky Eufrates po ústie rieky Orontes a na juhu k štvrtému nílskemu kataraktu v Núbii. Za takéhoto stavu vecí je len pochopiteľné, ak egyptskí letopisci nevenovali úzkostlivú pozornosť okolnostiam odchodu nejakých hebrejských otrokov, práve tak ako neskôr v análoch rímskych cisárov nenájdeme zmienku o Ježišových pašiách v predveľkonočnom týždni.

Aj o tom, ako sa Izraelci ocitli v egyptskom zajatí, vedú historici roky trvajúce spory. Niektorí predpokladajú, že v dôsledku vyhľadávania pastvísk počas obdobia sucha prichádzali izraelské polonómádske kmene až na územie Egypta. Tu sa zrejme na istý čas mohli usídlit – hoci i toto záviselo od konkrétneho faraóna – no pod podmienkou odvodov do štátnej pokladnice alebo robotovaním na faraónových stavbách. Je vysoko pravdepodobné, že pri opakovaných príležitostiach už mnohí neodišli, ale ostali v krajine, ktorá im predsa len zabezpečovala vyššiu životnú úroveň ako kočovanie niekde po chudobných polostepiach. Až po čase si úrady v Egypte uvedomili, že kedysi na „dobré slovo“ prichýlená menšina migrantov sa postupne mení na podozrivú pospolitosť, ktorá v budúcnosti môže predstavovať vážnu politickú hrozbu. A tak jedného dňa faraónov dvor rázne zakročil a z prichádzajúcich cudzích kmeňov sa zrazu stala lacná pracovná sila – otroci.

Ani o náboženskom živote Izraelcov v Egypte nám Biblia mnoho informácií

neponúka. Ak fungovali ako podzemná cirkev, nebolo by divu. Náboženský život starovekého Egypta bol taký prepracovaný a s takým celospoločenským dosahom, že akékoľvek iné náboženstvá mali menší než periférny význam. Žiadna z egyptských rán neskôr, okrem poslednej, nevedela presvedčiť faraóna, že „Mojžišov boh“ dokáže viac ako jeho renomovaní šarlatáni. Žiaľ, faraón nepochopil, že v prípade Božích zásahov skrz Mojžišovo konanie nešlo o konkurenčný boj dvoch náboženstiev. Jednoducho dianie, ktoré následne súviselo s neústupčivosťou faraónových postojov iba preukazovalo, že v celej Mojžišom reprezentovanej záležitosti, je Boh na strane Izraela: jednoznačne a dôsledne. A túto istotu cirkev potrebuje v každej dobe – až na situácie, keď sa ocitne v zajatí samej seba, vlastných ilúzií, falošných istôt a očakávaní či klamných nádejí. Aj vtedy je to však len Božia moc, ktorá jediná dokáže vyvieť z otroctva do slobody Božích detí, obnoviť a navrátiť späť k pôvodnému poslaniu.

Ján Semjan

VÍŤAZSTVO

Nový život

V posledných dňoch, týždňoch na nás nesmierne dolahol ten fakt, že sme obmedzovaní, že nemáme slobodný pohyb, nemôžeme robiť, čo pre nás doteraz bolo prirodzené. Nesmieme sa stretávať, nesmieme sa rozprávať blízko seba, nemôžeme cestovať. Cítíme sa, akoby sme boli paralyzovaní, ako keby sa všetko zastavilo. Nielen obmedzovanie, ale hlavne strach je to, čo nás najviac ochromuje, dáva stopku. Je to až nepochopiteľné, že taký malý organizmus, ktorý ani nevidíme, o ktorom sa pred 130 rokmi ani nevedelo, že existuje, môže až do takého veľkého nebezpečenstva hrnúť celé ľudstvo a celý svet.

Vidíme pred očami obraz z Biblie, keď tak isto boli zo strachu za zavretými dverami. Mysleli si, že sú porazení, že niet cesty von, že je koniec všetkého, že niet pokračovania. Že smrť zvíťazila, že premohla život. A skutočne nie je, nebolo pokračovania toho, čo bolo pred tým. To čo bolo, tomu bol koniec, uzavretá kapitola. Nemohlo sa tváriť, akoby sa nič nestalo. Niečo sa skončilo, uzavrelo.

zeráme späťne, ako emauzskí: a my sme dúfali, že... a my sme si mysleli...

No smrť zvíťazila len naoko, len sa tak tvári, akoby zvíťazila. Lebo napriek strachu a zavretým dverám sa Živý Kristus postaví do prostriedku! Predsa premohol smrť! Naoko nás môže premôcť čokoľvek, čo v nás vyvoláva strach. Ale istí je predsa Víťaz a Živý Pán! Pán, ktorý nám aj teraz hovorí: Pokoj vám!

Víťazstvo ale neznamená, že sa dá pokračovať tam, kde sme skončili. Že sa ide tak isto ako predtým. Nie, niečo sa skončilo, niečo sa zmenilo. Ved' zo smrti sme povstali do nového života. Bude koniec všetkého, čo vyvoláva strach, ale inak vykročíme ďalej. Ako keď sme vyskúšaní, akoby cez oheň. Všetko staré treba zanechať. Prehodnotiť všetko. Pozeráť sa dopredu, stáť na takom základe, ktorý obostojí a je pevný. Preto zvíťazil a dal nový začiatok náš Vzkriesený Pán, aby sme my vykročili zo znuovotvorených dverí inak, zmenení.

Aranka Csonthó

LIST FILIPSKÝM

Budme spoločne vytrvalí (Fil 1,27–30)

V čase, keď píšem tieto riadky, je výzva k vytrvalosti a ohľaduplnosti voči ostatným okolo nás viac ako kedykoľvek predtým aktuálna. Potrebujeme „dlhý dych“ v boji s pandemiou koronavírusu a všetkými obmedzeniami, ktoré táto situácia so sebou prináša už dnes, a dôsledkami v budúcnosti, ktoré si ešte úplne konkrétne nevieme ani predstaviť. Nemôžeme sa stretávať, realizovať svoje životné plány a túžby, sme akoby uväznení v izolácii, v lepšom prípade našich rodín, v tom horšom, osamelí medzi štyrmi stenami prázdneho bytu alebo nemocničných izieb, s mnohými nezodpovedanými otázkami a obavami. Omnoho viac si v tomto čase musíme dobrovoľne či nedobrovoľne uvedomovať, že to, čo robíme či nerobíme, má dosah na ostatných. Že nejde len o naše individuálne potreby, plány, radosti či starosti, ale že ide o nás všetkých, že tvoríme spoločnosť ľudskej rodiny a bez ohľadu na naše náboženské vyznanie, politické presvedčenie, spoločenský a sociálny status, sme všetci na jednej lodi. Ako nás v tomto čase môžu inšpirovať slová apoštola Pavla v tejto našej spoločnej plavbe rozbúreným morom skúšky týchto dní? „*Len nazývajte tak, ako je hodné evanjelia Kristovho.*“ Apoštol sa snaží pozornosť kresťanov odvieť od svojej osobnej, neľahkej situácie k úlohe, ktoré má celé kresťanské spoločenstvo. Žiť tak ako je hodné evanjelia Kristovho. Evanjelium je veľký dar, ale i záväzok. Tento dar ale nemá slúžiť len nám osobne či skupine kresťanov, ale má byť darom pre každého človeka. Úžitok z neho majú mať všetci ľudia, s ktorými sa

plavíme na jednej lodi v mori nášho sveta. Ak je evanjelium dobrá, pozitívna a radosná správa o moci a možnostiach Pána Boha, ktoré zjavil skrze Pána Ježiša Krista, tak v rôznych i neľahkých situáciách, ktoré dnes spoločne všetci prežívame ako jedna ľudská rodina, máme možnosť my kresťania prinášať pozitívne, a nádejné myšlienky, hodnoty, ktoré povzbudia, pozdvihnú, dodajú sily a nádej. Toto máme šíriť, nie obavy, nie konšpiračné teórie, nie moralizujúce komentáre aktuálnej situácie, ale predovšetkým to, čo uzdravuje, dvíha, potešuje a vedie k nádeji ukazujúcej nielen k ľudským možnostiam, ale i k možnostiam Pána Boha. Ide o autentické žitie evanjelia v dňoch skúšok, obáv, a odkrývania charakterov. Lebo práve hraničné, ťažké situácie odhalia to, či evanjelium je nosnou silou nášho života, alebo len doplnkom sviatočných dní, či ho žijeme, alebo len o ňom vieme. Nie, nie je to žiadna samozrejmosť neprepadať skepse, panike, strachu o svoje rodiny, o budúcnosť, učiť sa solidarite s ľuďmi, ktorí sú nám cudzí, nesympatickí či inak vzdialení v čase, keď o nič nejde. *Je to boj*, pripomína i nám apoštol, nie ľahká a samozrejmiá záležitosť, a hovorí, že *je to úloha celého spoločenstva, svorne, spolu, v jednom Duchu bojovať za vieru v evanjelium*. Bez jednoty a svornosti nemôžeme zvíťaziť ani s korunou, ak nepodriadime svoje osobné túžby a naše rôzne predstavy jednému cieľu, eliminovať riziká nákazy, šírenia vírusu, pomáhať tým, ktorí s ním bojujú. Rovnako spoločne, svorne je potrebné práve

v tomto čase bojovať s rôznymi nástrahami, ktoré nás chcú odvieť od dôvery v evanjelium, v Pána Ježiša Krista. Proti komu či čomu treba bojovať spoločne, svorne? Vieru v Krista kresťanom vo Filipách narúšali rôzni falošní učители, ktorí v utrpení apoštola Pavla videli dôkaz, že Kristus je slabý, že utrpenie je trestom za hriech a šíрили predstavy, že viera a utrpenie nejdú dohromady. Je to veľmi prirodzené nám ľuďom takto zmýšľať, že viera by mala byť poistka proti trápeniam, chorobám, stratám. Nie, hovorí apoštol. Utrpenie patrí k terajšiemu veku, k porušenosti človeka a stvorenstva, pripomenie v liste Rímskym kresťanom. Teda bojovať spoločne je potrebné *proti všelijakým falošným predstavám*, ktoré sa šíria zvlášť v krízach veľmi ľahko, i v tej dnešnej. Bojovať spoločne je potrebné i *proti prirodzenému sebecktvu*, ktoré nás vedie k pokušeniu ochrániť a zabezpečiť sa na úkor iných, stratiť ohľad, solidaritu. Bojovať je potrebné i proti tomu, aby sme mediálnym správam dnes nenechali priestor zatlačiť do úzadia našej pozornosti Božie Slovo, ktoré nám pripomína, že Pánu Bohu patríme v živote i pri smrti a od Jeho lásky nás nemôže nič odlúčiť. Nestraťme spred našich očí ani v tomto čase krízy a skúšky obraz milovaného Syna, ktorý nám prešliapal cestu skrz reálne utrpenie k víťazstvu života, života, ktorého Darcom a Obnoviteľom je Boh, náš nebeský Otec, ku ktorému môžeme volať a prosiť aj v tomto čase: Pane, daj nám viery.

Mária Meňkyová

AKÁ SI MI KRÁSNA, TY RODNÁ ZEM MOJA...

Každý z nás má rád svoju vlasť. Tu sme sa narodili, tu sme prežili svoje detstvo. Tu sme urobili prvé kroky, vyriekli sme prvé slová v materinskom jazyku, tu nám rodičia rozprávali prvé rozprávky a tu nás učili aj prvé modlitby.

Je to malá krajina, ale s množstvom krás. Máme tu úžasné hory, lesy, potôčky, rieky i krásne mestá a dedinky. Aj keď je to malá krajina v srdci Európy, mnohí nám ju závidia. Môžeme tu obdivovať historické pamiatky, máme krásne Tatry, ktoré sú často zaplnené aj množstvom zahranič-

ných turistov. Máme svoju históriu, svoju vieru i svoj ľubozvučný jazyk – slovenčinu. Nezabúdajme ani na našich predkov, ktorí tento jazyk tvorili. Uchovávajme si svoj jazyk. Nezabúdajme ani na naše nárečia, lebo z nich vznikol náš jazyk. Veď aj prvý spevník a modlitebná knižka pre reformovaných Slovákov bola napísaná vo východoslovenskom nárečí. Učme tieto nárečia aj svoje deti a vnúčatá, aby nezanikli. Pripomínajme si aj náš bohatý a rôznorodý folklór, tak ako to vidíme v médiách, keď aj zahraniční Slováci učia tento jazyk a

naše zvyky svojich potomkov. Je to vzácne.

V súčasnosti sa mladá generácia učí cudzie jazyky, do našej slovenčiny preniklo mnoho cudzích slov, ktorým veľakrát ani nerozumieme. Ale toto neovplyvníme, je to dnešný trend a je to chvályhodné. Tešme sa, že sa naše deti dorozumejú aj v zahraničí. Veď koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom. No snažme sa používať svoj jazyk, aby tomu rozumeli aj obyčajní ľudia.

Milujme svoju domovinu, ale ak sme rozprchnutí po svete, radi sa do nej vracajme. J. J.

MYŠLIENKY |

NAVŽDY TÁTOVO DĚVČE

Knihu *Navždy tátovo děvče* napísal H. Norman Wright, ktorý pôsobí ako manželský, rodinný a detský terapeut. Autor často cituje Bibliu a opisuje svoj pozitívny vzťah k viere. Kniha bola napísaná s cieľom pomôcť dcéram pochopiť svoj vzťah s otcom a vysporiadať sa s ním. Wright v jednotlivých kapitolách odporúča aj čítanie rôznych zaujímavých kníh od iných autorov. Spomína svoje postupy pri výchove svojej dcéry Sheryl. V knihe ma zaujali mnohé otázky, ktoré odborníci kladie ženám, ktoré boli a sú dcérami. Myslím si, že kniha nie je výhradne určená len otcom a ich dospelým dcéram, ale odporúčam ju aj matkám, babkám či slobodným mužom, ktorí sa na svoju rolu otca ešte len pripravujú.

Aký pohľad máte na vášho otca? V čom je kladný, v čom záporný? Ako vás otec ovplyvnil a stále ovplyvňuje? Podobné otázky nájdete aj v knihe. Autor vychádza zo svojej pracovnej skúse-

nosti a vypísal výpovede žien o ich otcovi. Spolu s Božou pomocou a s nimi hľadá odpovede, kým by mal byť „správny“ otec. Otcovia majú svoje deti učiť, povzbudzovať, viesť a živiť. Majú byť silní, milujúci a zbožní vodcovia. Otcova dôvera v jeho dcéru a v jej schopnosti jej dá sebaistotu, ktorá je potrebná pre samostatný život. Pre dcéru je otec jej prvým mužom, ktorý ju vedie cestou mužstva, ovplyvňuje vnímanie mužov. Otec tiež utvára dcérine očakávanie toho, ako sa k nej budú, alebo ako by sa mali, chovať iní muži. On ako otec má vidieť, cítiť, oceňovať a prijímať každý aspekt ženstva svojej dcérky - jej vlasy, telo, šaty, smiech, hlas, chôdzu a gestá. V opačnom prípade si dcéra sklamaná z otcovho nezájmu začne budovať mužskú identitu.

Wright tiež opisuje zdravú rodinu a dysfunkčnú rodinu. V dysfunkčnej rodine deti majú rodičmi danú rolu (napr.

obetný baránok, maskot, samotár, hrđina atď.), ktorú dieťa prijíma ako svoju obranu a zároveň ako spôsob vyrovnania sa s ťažkosťami a tlakmi v rodine. V zdravej rodine sú deti prijímané také, aké sú.

V závere knihy autor odporúča otcom niekoľko tipov, ako môžu zlepšiť svoj vzťah s dcérou. Otcom hovorí: „Vaša dcéra potrebuje vidieť, že práca nie je vašou prvou prioritou v živote.“ Usmerňuje otcov, aby hovorili o svojich pocitoch s dcérami, ktoré ich chcú poznať. Nech dcéry nepoznajú prevažne otcov hnev, ale aj iné kladnejšie pocity. Veľmi vtipný a pravdivý sa mi zdal autorov postreh, keď si muži myslia, že už na danú tému hovorili dosť, tak ich ženy a dcéry ešte len začínajú rozprávať. Nech otcovia pri rozhovoroch venujú dcéram toľko času, aby ich mohli uspokojiť. Tým si aj mňa môj otec získal. A teba?

Jana Kovaľová

SME DOMA

Dá sa dnes písať o niečom inom? Je koniec marca a všade okolo zúri „vojna“. Taká tá tichá, s neviditeľným nepriateľom. A ja v tom stále viac a viac vidím paralelu celého života. Museli sme sa zastaviť. Keď som naposledy písala o zastavení sa, netušila som, že až takto sa táto výzva naplní v najbližšom čase. Sama som chcela odovzdať svoju skúsenosť so zastavením sa, ale myslela som, že sa to udeje individuálne. No okolnosti nás prinútili zastaviť sa hromadne. Nemám rada také to kliše, že všetko zlé je na niečo dobré a že ti Pán Boh nenaloží viac, ako dokážeš uniesť. Myslím, že je to len zľahčovanie situácie a mnohým ľuďom to vôbec nepomáha. Skôr naopak. No napriek všetkým negatívam týchto dní, vidím aj pozitíva. Jedno z nich snáď je, že všetko bude inak. Verím, že ľudstvo nebude postihnuté krátkou pamäťou a že toto hromadné zastavenie sa nám všetkým otvorí oči a uvidíme iné hodnoty. Tie, ktoré nespočívajú v hmotných veciach, ale tie, ktoré sa často nedajú chytiť do ruky. A to sú vzťahy. Ktosi múdry raz povedal, že najdôležitejšie sú vzťahy a to ostatné sú iba detaily. A ja sa s tým celkom stotožňujem. No v týchto ostatných dňoch sa nám tie vzťahy zaujímavo vyvíjajú. Mnohí zostali doma „uväznení“ s ľuďmi, s ktorý-

mi si už možno roky nemajú čo povedať. Manželia sa dlhé mesiace nebavili o ničom inom, iba o organizačných otázkach, stratili hĺbku podstaty svojho vzťahu. A teraz čo? Ako byť spolu v uzavretom priestore? Alebo ešte horšie, v mnohých manželstvách aj doteraz dochádzalo k násiliu a teraz majú byť spolu nonstop. Ako to má tá týraná strana prežiť? A deti? Pubertáci to majú extrémne ťažké a dospeláci ich pocity zľahčujú. Veď čo už len puberták rieši? Že sa nemôže flákať s kamošmi? No v tom veku je to súčasť identity mladého človeka. A malé deti treba neustále zabávať. A rodičia nevládzu. A tak to dosť iskrí. Asi v každej domácnosti, za všetkými dverami. Emócie sa búria a lietajú v protipóloch.

Vo väčšine prípadov je to na spadnutie. Každý sa ako-tak snaží ovládať, ale v každom sa mieša strach, hnev, úzkosť, obavy, pochybnosti, beznádej... Nie je nezvyčajné v takýchto vypätých situáciách vybuchnúť. Potom to ľutovať. Potom sa obviňovať a vyčítať si ten výbuch. A potom dookola. A frustrácia narastá. Prosim, netvárm sa, že je všetko v poriadku, ak nie je. Možno toto obdobie je skúška našej otvorenosti. Ksebesamým, kludom okolo nás a možno aj k Bohu. Možno je čas priznať si aj to, čo sme v sebe nechceli vidieť. A nie preto, aby nás to zničilo a položilo. Možno preto, aby sme sa posunuli viac dopredu. Aby naše životy boli naozaj v plnosti, ako nám Boh sľúbil.

Nika Macinská

Allen Taylor

MŔTVY MUŽ PRICHÁDZA

Môže aj právoplatne odsúdený vrah nájsť odpustenie? Kráľ Dávid naplánoval a aj zrealizoval úkladnú vraždu, a predsa ho Boh nezavrhol. Nebolo to len jednoduché odpustenie. Dávid bol potrestaný. Činil pokánie a prijal Božie rozhodnutie. Božia spása je určená celému svetu.

Film Mŕtvy muž prichádza, ktorý má už 25 rokov, vznikol na motívy autentických udalostí. Bol natočený na základe knihy, v ktorej mníška Helen Prejeanová opisuje osobné zážitky zo stretnutí s väzňami v cele smrti. Pri filmoch natočených podľa skutočných udalostí je stále plno otázok a nejasností, čo sú fakty a čo už fikcia vytvorená scenáristom. Aj keby film nemal reálne základy, stále ide o hodnotné dielo postavené najmä na výborných hereckých výkonoch dvoch hlavných postáv. Ide o drámu o zločine, treste a vykúpení. Názov filmu tvorí veta, ktorú skutočne hovoria dozorcovia, keď vedú odsúdeného z cely na vykonanie trestu smrti. Zjednodu-

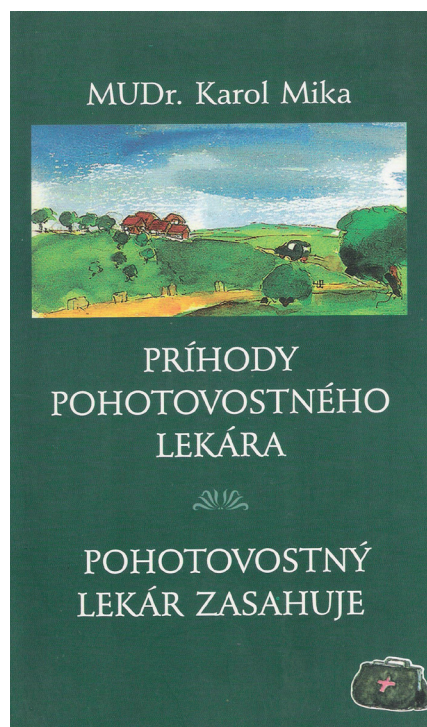

šene sa dá povedať, že film je o rozhovoroch medzi mníškou - sestrou Helen - a vrahom Matthewom. Sestru Helen stvárnila Susan Sarandon a za svoj výkon bola nominovaná na cenu Oscar za najlepšiu herečku. Nomináciu aj premenila na výhru. Vraha hrá Sean Penn, ktorý bol tiež nominovaný, ale Oscara nakoniec nezís-

kal. Réžiu mal na starosti Tim Robbins. Keď je vám to meno povedomé a zdá sa vám, že je to herec, nemýlite sa. Preslávil sa hlavne filmom Vykúpenie z väznice Shawshank. Mŕtvy muž prichádza, je už jeho druhý film, keď nebol pred kamerou, ale na režisérskych stolíčkach.

Miroslav Koval

MUDR. KAROL MIKA: PRÍHODY POHOTOVOSTNÉHO LEKÁRA

Doktor Karol Míka v Príhodách pohotovostného lekára, ako aj v ich pokračovaní Pohotovostný lekár zasahuje, ukazuje, aký je vynikajúci štylista. Čitateľa nenudí,

vie ho udržať v napätí, vďaka šikovnému a autentickému opisu prostredia. Máte pocit, že ste s kufríkom nevyhnutnej medicíny s ním – nadranom aj uprostred noci. Desiatky príbehov pán doktor „nabíral“ počas svojej dlhoročnej praxe, keďže nepretržite od päťdesiateho piateho roku pracoval najprv ako sekundárny a potom ako praktický lekár.

Ten, kto netuží po napínavých nebezpečenstvách, ale ich občas musí okúsiť na vlastnej koži, kto nebaží za hrdinstvom, ale okolnosti ho nútia, aby sa hrdinsky správal, je pohotovostný lekár. Už povaha jeho povolania ho predurčuje, aby bol čo najrýchlejšie tam, kde je náhle ohrozené zdravie, alebo kde život visí na vláske. Musí sa ponáhľať na deviate poschodie, kde „práve teraz“ nefunguje výťah, ale aj na opustenú samotu, kam sa v snehovej metelici možno dostať jedine po vlastných nohách. Pohotovostný lekár musí ísť na pomoc cez krásny slnečný deň, ale rovnako, ak ho volajú, v daždivej tmavej noci.

Je pozoruhodné, že verejnosť, ktorá lekára tak často potrebuje, zriedka ho vie spravodlivo oceniť; buď berie jeho služby ako niečo samozrejmé, lebo „veď si pred-

sa platíme nemocenskú, – všakáno“, alebo silou-mocou chce v ňom vidieť vzor dokonalosti a neobmedzených možností. Zabúda, že aj lekár je človek so všetkými slabosťami a často aj s osobnými a rodinnými starosťami.

Pacienti, ale ešte častejšie ich rodinní príslušníci zabúdajú navyiac na to, že aj ten, kto netuží po sláve a nechce za svoju prácu počúvať chválospevy, aj pri najväčšej skromnosti očakáva aspoň jednoduché uznanie, obyčajné ľudské porozumenie. Lekár vie, že si ho vážia, keď nezneužívajú jeho služby; keď ho nevolajú k nádche a nepatrne zvýšenej teplote, kým sa on ponáhľa k pacientovi, ktorý má srdcový infarkt. Takto sa mu ľudia aspoň z časti svojou ohladupnosťou odvdčia za to, čo on dáva na úkor svojho súkromia, aj za to, že často pri záchrane chorého riskuje aj vlastné zdravie.

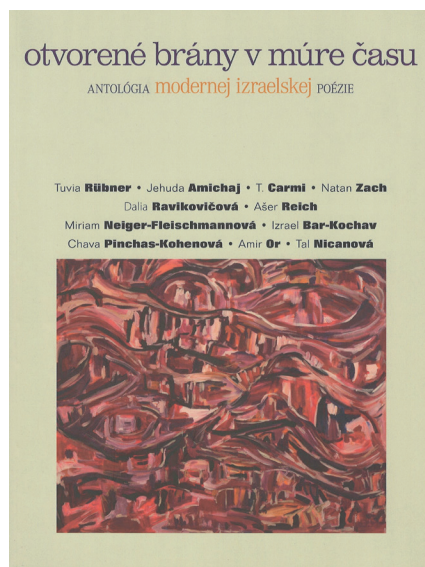
Kto chce zažiť rušné, dramatické situácie, kto chce skúsiť napínavé dobrodružstvá, nech „sprevádza“ lekára počas pohotovostnej služby.

(MSEJK, Bratislava 2006)

IBa

OTVORENÉ BRÁNY V MÚRE ČASU

Antológia modernej izraelskej poézie

Redaktor antológie, Milan Richter, slovenský básnik, dramatik, prekladateľ, publicista má osobný vzťah ku každému autorovi, ktorého vybrané diela/básne obsahuje zbierka *Otvorené brány v múre času*. Táto zbierka je výsledkom takmer tridsaťročného vzťahu Richtera k modernej izraelskej poézii. Moderná izraelská poézia sa zrodila v 50-tych rokoch 20. storočia. Jednu líniu tvorcov predstavujú imigranti, ktorí prichádzali do Palestíny zo severovýchodnej časti vtedajšej Rakúsko-uhorskej monarchie v 30-tych rokoch 20. storočia. Druhú líniu autorov predstavujú preživší holokaustu alebo deti preživších, ktoré sa v útľom detskom veku s rodičmi dostali do znovuzaloženého

ho Izraela. V 90-tych rokoch 20. storočia boli básne súčasných izraelských autorov dostupné iba v cudzích jazykoch, ako nemčina a angličtina, a to v rôznych zbierkach, katalógoch, antológiách, odkiaľ ich Richter pozbieral, preložil a zverejnil v časopisoch, ako napr. Literárny týždenník, Revue svetovej literatúry. Možno korene tejto zbierky siahajú do Nórska, kde sa na literárnom festivale v roku 1996 Richter zoznámil s Jehudom Amichajom (1924–2000), ktorý je jedným z autorov tejto antológie. Potom na rôznych medzinárodných literárnych festivaloch v zahraničí, ale aj na Slovensku nasledovali ďalšie stretnutia s ostatnými autormi knihy, o ktorých Richter píše: „Viacerí izraelskí básnici a viaceré izraelské poetky mojej generácie a tí o niečo mladší sa stali mojimi priateľmi postupne.“ A tu nasleduje popis, kde a ako sa zoznámil s Izraelom Bar-Kochavom, Chavou Pinchas-Kochenovou, Tal Nicavou, Amirom Orom a Miriam Neiger-Fleischmannovou. Každý autor je majiteľom aspoň jedného medzinárodného literárneho ocenenia, okrem toho majú niekoľko vydaných zbierok básní, a niektorí sa venujú aj prekladateľstvu. Jedna autorka, Miriam Neiger-Fleischmannová, je jedinou výtvarníčkou zo všetkých básnikov a jej dielo s názvom: „Jeruzalem“ ozdobuje obal tejto antológie. Umelkyňa sa narodila v r. 1948 v Komárne rodičom, preživším holokaustu. V roku 1949 emigrovali do Izraela. Miriam Neiger-Fleischmannová študovala výtvarné

umenie v Jeruzaleme na Becalovej akadémii umenia, kde v roku 2015 získala aj akademický titul PhD. Knižné výbery jej básní vyšli v maďarskom, v slovenskom, v anglickom preklade. Popri básňach sa venuje aj literárnej vede a výtvarnému umeniu. Jej maľby boli vystavené v New Yorku, Paríži, Nemecku, Španielsku, Maďarsku, na Slovensku a v múzeách v Tel-Avive a v Jeruzaleme. Každý rok navštevuje svoju rodnú krajinu a v Komárne strávi niekoľko týždňov, kde má aj ateliér. Richter sa tu s ňou stretol. Miriam Neiger-Fleischmannová takto píše o sebe v básni *Vyhnanstvo*:

„Som poetka vyhnaná do polí farieb, / do čerstvých brázd po štetci vkladám slová, / na jemnom plátne nechávam klíčiť riadky veršov, / zúrodňujem ich pigmentmi / a čakám, až z nich vyrastú obrazy.

Som maliarka vyhnaná z polí farieb, / zbieram slová, ktoré padajú z neba / ako rebelujúci anjeli, čo hľadajú spásu, / ukladám dychtivé písmená na nepokojné stránky / a staviam z nich príbehy.

Som žena vyhnaná z územia lásky / do kraja dažďových farieb, do sfér znamení. / som odsúdená pozbierať do schránky milodary, / kúsočky ducha zo zadných izieb reality, / nasýtiť svoju dušu.“

(*MilaniuM*, v r. 2019)

Éva Fritz Beke

NÁHROBNÉ NÁPISY ROZPRÁVAJÚ

PEEK

Svet sa zmenil. To, čo bolo vzácné, stalo sa nepotrebným. To, o čom ste sa nechceli rozprávať, je zrazu dôležité. Smrť rozhadzuje svoje chápadlá. Šíri strach a beznádej. Pandémia je jednou z jej predĺžených rúk. Je bezohľadná. Do svojej ríše temna berie mladých, starých, bohatých a chudobných. Všetkých, bez rozdielu. Miesto posledného odpočinku, množstvo smútiacich a obrady s tým spojené, sa stávajú vzácnosťou. Rozumiem vám, pretože aj ja som prišla o to svoje miesto.

Ako sa to stalo? Bola som na lodi, ktorá sa z ničoho nič začala potápať. Smrť prišla rýchlo. Vzala mi to najcennejšie – život. Mne obyčajnému dievčaťu z ľudu. Mojm hrobom je teraz morské dno. Nepýtajte sa ma, v ktorých vodách ležím. Lebo ja to sama neviem. Nejakí ľudia mi vykopali hrob v mojej domovine, aby sa na mňa nezabudlo. Hrob je však prázdny.

Pamätajte na mňa, prosím, všetci cudzinci, ktorí si čítate náhrobný nápis

vystavený na ostrove Mykonos. Hovorte o mne. Hovorte, že ja, Aline, ležím na morskom dne. Bojím sa, aby sa na mňa nezabudlo. Aby si na mňa spomenuli bohovia, ktorí raz budú posudzovať naše skutky a rozhodovať o našich životoch. Žila som dávno pred vami, no smrť nás spojila.

(Werner Peek, Griechische Grabgedichte n° 235)

Andrea Korečková

EXISTUJE UŽ MIESTO V MESTE KOŠICE

V druhej polovici 16.stor. sa väčšina obyvateľov mesta Košice priznala k evanjelickému vierovyznaniu. V rámci tzv. *košickej myšlienky* mestská rada takmer 100 rokov všetko urobila pre to, aby to aj tak ostalo. Podľa jedného záznamu z r. 1581 zvlášť upozornili učiteľa, aby „dával veľký pozor na to, aby tam nevníklo nijaké kalvinistické učenie.“

Hoci v tom období bolo katolícke spoločenstvo veľmi malé, katolícke vedenie v r. 1597 tam pristáhalo Egerskú kapitolu. Dňa 6. januára 1604 košický hlavný kapitán Belgiojoso postavil delá pred veľký kostol, a od richtára mesta si z moci vy-

stúpil na evanjelickú vieru, a až do smrti (1634) bojoval za evanjelickú záležitosť. Dňa 12.03.1644 vojská kniežata Györgya Rákócziho I. vošli do Košíc. Knieža sa podľa nariadenia mestskej rady mohol zúčastniť na tzv. domácich bohoslužbách (aulica ecclesia) v kaplnke bývalého kráľovského domu.

Napriek nariadeniu mestskej rady knieža umožnil reformovaným veriacim vstup do kaplnky a dňa 27. marca 1644 – v prvý Velkonočný sviatok – založil Reformovaný zbor v Košiciach, a tým sa splnili stáročia trvajúce sny kalvínskych veriacich. V preplnenej kaplnke bol prestretý aj Stôl Pánov,

Vtedajší reformovaný zbor sa zhromažďoval mimo mesta. Na svojom cintoríne postavili drevený kostol, ktorý používali takmer 100 rokov. Dnes tam stojí hokejový štadión. Košickí kalvíni až po Tolerančnom patente Jozefa II. mohli vstúpiť do mesta a v r. 1804 pre účely kostola – v poradí už tretieho – kúpili bývalý muničný sklad. Vnútorňá časť kostola v stredoveku bola časťou hradby. Košický presbyter, architekt József Munkácsy v r. 1895 – na vlastné náklady dal postaviť 40 m vysokú, historickými motívmi zdobenú vežu v novorománskom štýle.

Senior Zoltán Orémus, duchovný Maďarského reformovaného cirkevného zboru, nám povedal, že v súčasnosti kvôli reštaurovaniu nevidno veľa z kostola. V rámci viacročného projektu už obnovili vonkajšiu časť lode a malý úsek veže. Teraz je na rade obnova celej veže, potom nasleduje druhá – nádvoľná – časť lode.

Kostol prestavaný z bývalého muničného skladu má kapacitu 350 osôb. V r. 1811 kostol vysvetil István Mihályi Kovács, vtedajší duchovný košického zboru, ale dáta obnovy jednotlivých úsekov – 1808 a 1810 – sú zachované na stenách. Z r. 1811 pochádza kazateľnica, ktorú vyzdobil pravdepodobne jeden amatérsky umelec. Obrazy sú skôr vymyslené, lebo sa nedajú objaviť motívy, ktoré by sa dali spojiť k biblickým príbehom.

V r. 2002 bol obnovený organ, pôvodne vyrobený v r. 1886 firmou Amster. Aj to sme sa dozvedeli, že v súčasnosti funguje v Košiciach jeden Maďarský (má 800 členov) a jeden Slovenský (má 500 členov) cirkevný zbor.

Keď Zoltán Orémus pred 22 rokmi začal slúžiť v košickom zbore, v meste fungoval jeden miešany reformovaný zbor a v zozname voličov bolo cca 900 osôb. Situácia sa odvtedy zmenila. V r. 2002 sa zbor rozdelil na dve časti, na Maďarský, založený v r. 1644, a na Slovenský cirkevný zbor, založený v r. 1945.

Vedľa starších návštevníkov kostola sa nachádza v značnej miere aj mladšia generácia. Vlani v Slovenskom zbore konfirmovali siedmi a v Maďarskom zbore štyria. V októbri r. 2019 odovzdali Reformovanú škôlku s vyučovacím jazykom maďarským, a tento inštitút nesie v sebe nádej budúcnosti maďarských košických reformovaných.

Éva Fritz Beke

László Szarvas

nútenenia vyžiadal vydanie kľúčov kostola, ktoré potom odovzdal predstaviteľom Egerskej kapituly. Ponížená mestská rada sa spojila s kniežatom Bocskaim zo Sedmohradska.

Dňa 11.11.1604 reformovaný knieža so svojimi vojskami vťahol do mesta, a evanjelickí veriaci dostali kostoly naspäť. Košické evanjelické spoločenstvo malo maďarského, slovenského a nemeckého farára. V r. 1606 reformovaný duchovný Péter Alvinczy stál na čele maďarského evanjelického zboru. Jeho kázne radi počúvali aj reformovaní. Alvinczy zavádzal reformovaných sľubmi únie dvoch náboženstiev, ale to v skutočnosti predstavil asimiláciou reformovaných do evanjelického zboru. Na krajinskom sneme v r. 1613 prizvukoval, že v Košiciach existuje iba jedno pravdivé biblické náboženstvo (biblica religio) v dôsledku čoho katolícke vedenie presťahovalo Egerskú kapitolu do mestečka Jasov, a v Košiciach dlhé roky nepôsobili katolícki farári. Alvinczy pre-

kde sa nachádzali dva bohato zdobené krčahy a paténa s erbom Rákócziovcov a Lórántffyovcov, ktoré dal vyhotoviť knieža.

Podľa knihy Kassai kálvinista krónika v ten deň niekto zaznamenal, že „existuje už miesto v meste Košice, kde po svojom, bez strachu môžu uctievať veľkého Boha.“ Evanjelická mestská rada sa naďalej snažila uskutočniť tzv. košickú myšlienku. Ich nepriateľský vzťah voči reformovaným ešte niekoľko rokov pokračoval, a po smrti kniežata – ktorý bol častým košickým hosťom – sa výnimočne vyostřil.

Hoci uznesenia parlamentu č. 18 a 19 z r. 1647 umožnili náboženskú slobodu, zaviazali mestskú radu k vyznačeniu vhodného teritória pre kalvínske a katolícke cirkevné budovy, s vykonaním uznesení bolo treba počkať až do februára r. 1650, keď župan Pálffy osobne išiel do Košíc, aby uplatnil uznesenia z r. 1647. Kalvíni vtedy postavili svoj kostol na Mäsiarskej ulici, dnes kostol rádu Uršulínok, ktorý bol počas protireformácie skonfiškovaný.

Účasť na podujatiach príležitostiach

- Dňa 4. februára sa na zasadnutí s predstaviteľmi GZB z Holandska Iwanom Dekkerom a s Dianne Palm zúčastnil a prediskutoval biskup László Fazekas detaily účasti na konferencii v apríli. Na stretnutí sa zúčastnil aj misijný radca pre zahraničné veci Attila Palcsó.
- V dňoch 12–13. februára zasadalo Predsedníctvo Generálneho konventu v Kaposvári, na ktorom zastupovali našu Cirkev biskup László Fazekas a zástupca generálneho kurátora Ferenc

Porubán. Rokovanie sa zaoberalo Plenárnym zasadnutím Generálneho konventu, ako aj prípravou dňa maďarskej spolupatričnosti, rozpočtom, plánovaním tematických zasadnutí, ale odzneli aj referáty o živote členských cirkví.

- Biskup László Fazekas počas posledného sviatočného dňa 10. výročia Fóra mládeže z Karpatskej kotliny dňa 3. marca pozdravil veľký počet mládežníckych duchovných i mládeže.

Reformovaná teologická fakulta Univerzity J. Selyeho vyhlasuje **prijímacie skúšky na získanie titulu ThDr.**

Prihlášky je možné podať do **30. júna 2020.**

Témy na získanie titulu ThDr. na rok 2020/2021

Stará zmluva

Cudzia bohoslužba v Deuteronomických knihách

Nová zmluva

Ježišov vzťah k zákonom

Systematická teológia

- Etické aspekty práce, pracovnej sily, peňazí a finančnej stability
- Otázka donatizmu v kórejskej a v maďarskej novovekej reformovanej teológii

Religionistika a dejiny filozofie

Človek a náboženstvo (homo religiosus)

Cirkevné dejiny

- Reformovaní farári, zachraňujúci Židov počas druhej svetovej vojny
- Dejiny reformovaného školstva 1918–1938

Praktická teológia

- Identita duchovného
- Aplikovanie dnešných modelov budovania reformovaných zborov v Karpatskej kotline

Termín prijímacích skúšok je **21. augusta 2020.**

Blížšie informácie na adrese levaia@ujs.sk alebo na tel. čísle 00421-35-3260657.

Výstavba zborového domu na Bardejovskej

Presbyterstvo Slovenského cirkevného zboru v Košiciach na svojej ostatnej presbyterskej schôdzi stanovilo dátum kontrolného dňa spojeného s kontrolou vykonaných stavebných prác na Zborovom dome na Bardejovskej ulici. V stanovený deň 10.03.2020 bola na tvári miesta vykonaná kontrola doposiaľ uskutočnených prác súčasným zhotoviteľom. Na kontrolnom dni sa okrem vedenia CZ a presbyterstva mali osobne zúčastniť zhotoviteľ stavby a realizátor podlahového kúrenia. Obaja svoju osobnú neúčasť ospravedlnili z objektívnych dôvodov. V rámci kontrolného dňa si prítomní presbyteri prehliadli interiér a exteriér stavby, uskutočnené práce, ich kvantitu i kvalitu. Vyjadrili spokojnosť s postupom a objemom vykonaných prác.

Komunikovalo tiež časový plán ďalšieho postupu a objemu prác v blízkej a vzdialenej budúcnosti. Presbyterstvo sa po ukončení komunikácie so zhotoviteľom vzájomne dohodlo, že po uskutočnení ďalších prác v určitom objeme bude realizovaný ďalší kontrolný deň. Prieběžné kontroly budú vykonávať členovia vedenia CZ v súčinnosti s vedúcim stavebnej komisie. Po skončení kontrolného dňa duchovný zbor vyzval presbyterov, aby sa s ním spolu modlili, spoločne vyjadrili vďačnosť Pánu Bohu za vykonanú prácu a spolu s ním prosili o Božiu pomoc pre zdarné ukončenie tohto diela. Po modlitbe sa prítomní s vďačnosťou v srdci rozišli do svojich príbytkov.

Jaroslav Széles

Modlitebný týždeň 2020

Aj v tomto roku po predchádzajúcich pripravách členov miestnej skupiny Evanjelickej aliancie v Košiciach sa pod hlavným mottom „Na ceste domov...“ uskutočnil v Košiciach od 12. do 19. januára AMOT. Od pondelka (13. januára) do piatka (17. januára) sa v miestnych chrámoch, modlitebniach či zborovom centre schádzali veriaci k spoločným modlitbám. V jednotlivých sakrálnych priestoroch vítali domáci duchovní, kazatelia, pastori zhromaždených modlitebníkov a hosťujúcich slúžiacich. Pribeh modlitebných stretnutí mal svoju zaužívanú štruktúru. Biblický úvod k modlitbám v priestoroch modlitebne Bratskej jednoty baptistov mal duchovný Jaroslav Széles. V priestoroch nášho kostola zasa vívala prítomných a hosť kazateľa z Bratskej jednoty baptistov Dalibora Smolníka duchovná Erika Domonkošová. AMOT sa aj v tomto roku tešil pomerne peknej účasti.

Jaroslav Széles

KALVÍNSKE HLASY

Úradný orgán Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku. Adresa vydávateľa:

Jókaiho 34, 945 01 Komárno.

IČO: 00179191.

Vychádza mesačne.

Šefredaktor: László Fazekas

Redaktori: Éva Fritz Beke, Janette Knežová (knezovajanette@gmail.com)

Preklad a jazykova korektúra:

Erika Domonkošová

Predplatné prijíma každý reformovaný farský úrad i redakcia.

Predplatné na jeden (kalendárny) rok: 4,80 eur.

Distribúciu vykonáva redakcia:

Jókaiho 34, 945 01 Komárno

E-mail: ksz90kh@gmail.com

Telefón: 035/3212 106

Redakcia došlé rukopisy nearchivuje a nevracia, vyhradzuje si právo na ich odbornú úpravu.

Uzávierka je 15. dňa v mesiaci.

Tlačiarenska príprava: László Szarvas

Tlač: Valeur spol. s.r.o.

ISSN: 1335-3713

Evidenčné číslo: EV 3627/09